

มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน

เครื่องตีบุก

๑. ขอบข่าย

- ๑.๑ มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนนี้ครอบคลุมเฉพาะเครื่องตีบุกที่มีตีบุกเป็นวัสดุหลักทำด้วยมือ อาจมีการใช้เครื่องจักรเป็นอุปกรณ์ช่วยในบางขั้นตอนการผลิต ทั้งนี้ไม่ครอบคลุมถึงเครื่องตีบุกที่ใช้กับอาหารและเครื่องตีม

๒. บทนิยาม

ความหมายของคำที่ใช้ในมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนนี้ มีดังต่อไปนี้

- ๒.๑ เครื่องตีบุก หมายถึง ผลิตภัณฑ์ที่ทำจากตีบุกเป็นวัสดุหลัก มีส่วนผสมของทองแดงและพลวงอยู่ด้วย นำมาหลอมละลาย แล้วผ่านกรรมวิธีการหล่อแบบขึ้นรูปหรือรีดเป็นแผ่น อาจเขียนลาย ตอกลาย หรือดุนลาย นำมาขึ้นรูป แล้วประกอบเป็นรูปทรงตามต้องการ อาจแต่งสี หรือรมดำ หรือพ่นทราย แล้วนำมาขัดด้วยน้ำยาขัดเงาให้มันวาวสวยงาม อาจมีวัสดุอื่นประกอบตกแต่งให้สวยงาม เช่น หนัง สテンเลสทองเหลือง ทองแดง ของตกแต่งบ้าน ของที่ระลึก และเครื่องประดับ

๓. คุณลักษณะที่ต้องการ

- ๓.๑ ลักษณะทั่วไป
ต้องมีรูปแบบ รูปทรง ที่เหมาะสม ประณีต สวยงาม ไม่บิดเบี้ยว เอนเอียง แตก ร้าว หรือทำให้เกิดอันตรายจากการใช้งาน การตัดต่อชิ้นงานต้องไม่เห็นรอยต่อที่ชัดเจน และไม่ทำให้ชิ้นงานขาดความแข็งแรง
- ๓.๒ ลวดลาย (ถ้ามี)
ต้องกลมกลืน ประณีต สวยงาม
- ๓.๓ สี (ถ้ามี)
ต้องสม่ำเสมอ ไม่ต่าง หลุด หรือลอก
- ๓.๔ การประกอบด้วยวัสดุอื่น (ถ้ามี)
ต้องเรียบร้อย ประณีต ทัดแน่น คงทน
- ๓.๕ การขัดเงา (ถ้ามี)
ต้องสม่ำเสมอ ไม่เห็นรอยขีดของตะไบหรือของกระดาษทรายที่เรียกว่า “รอยขนแมว”
- เมื่อตรวจสอบโดยวิธีให้คะแนนตามข้อ ๓.๑ แล้ว ต้องได้คะแนนเฉลี่ยของแต่ละลักษณะจากผู้ตรวจสอบทุกคน ไม่น้อยกว่า ๓ คะแนน และไม่มีลักษณะใดได้ ๑ คะแนน จากผู้ตรวจสอบคนใดคนหนึ่ง

- ๓.๖ ปริมาณดีบุก
ให้เป็นไปตามที่ระบุไว้ที่ฉลาก
- ๓.๗ การใช้งาน
ต้องสามารถใช้งานได้ตามวัตถุประสงค์ของการใช้งาน

๔. การบรรจุ

- ๔.๑ หากมีการบรรจุ ให้บรรจุเครื่องดีบุกในภาชนะบรรจุที่สะอาด แห้ง เรียบร้อย และสามารถป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับเครื่องดีบุกได้

๕. เครื่องหมายและฉลาก

- ๕.๑ ที่ฉลากหรือภาชนะบรรจุเครื่องดีบุกทุกหน่วย อย่างน้อยต้องมีเลข อักษร หรือเครื่องหมายแจ้งรายละเอียดต่อไปนี้อย่างชัดเจน
- (๑) ชื่อเรียกผลิตภัณฑ์ เช่น พวงกุญแจดีบุก กรอบรูปดีบุก แจกันดีบุก
  - (๒) ปริมาณดีบุก
  - (๓) ขนาดหรือมิติ
  - (๔) เดือน ปีที่ทำ
  - (๕) ข้อเสนอแนะในการใช้และการดูแลรักษา
  - (๖) ชื่อผู้ทำ หรือสถานที่ทำ พร้อมสถานที่ตั้ง หรือเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนในกรณีที่ใช้ภาษาต่างประเทศ ต้องมีความหมายตรงกับภาษาไทยที่กำหนดไว้ข้างต้น

๖. การชักตัวอย่างและเกณฑ์ตัดสิน

- ๖.๑ รุ่น ในที่นี้หมายถึง เครื่องดีบุกที่ทำหรือส่งมอบหรือซื้อขายในระยะเวลาเดียวกัน
- ๖.๒ การชักตัวอย่างและการยอมรับ ให้เป็นไปตามแผนการชักตัวอย่างที่กำหนดต่อไปนี้
- ๖.๒.๑ การชักตัวอย่างและการยอมรับ สำหรับการทดสอบการใช้งาน การบรรจุ และเครื่องหมายและฉลาก ให้ชักตัวอย่างโดยวิธีสุ่มจากรุ่นเดียวกัน จำนวน ๓ ตัวอย่าง เมื่อตรวจสอบแล้วทุกตัวอย่างต้องเป็นไปตามข้อ ๓.๗ ข้อ ๔. และข้อ ๕. จึงจะถือว่าเครื่องดีบุกกรุ่นนั้นเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด
  - ๖.๒.๒ การชักตัวอย่างและการยอมรับ สำหรับการทดสอบลักษณะทั่วไป ลวดลาย สี การประกอบด้วยวัสดุอื่น และการขัดเงา ให้ใช้ตัวอย่างที่ผ่านการตรวจสอบตามข้อ ๖.๒.๑ แล้ว จำนวน ๓ ตัวอย่าง เมื่อตรวจสอบแล้วตัวอย่างต้องเป็นไปตามข้อ ๓.๑ ถึงข้อ ๓.๕ จึงจะถือว่าเครื่องดีบุกกรุ่นนั้นเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

๖.๒.๓ การชักตัวอย่างและการยอมรับ สำหรับการทดสอบปริมาณดีบุก ให้ชักตัวอย่างโดยวิธีสุ่มจากดีบุกที่ใช้ ทำจำนวน ๕ กรัม เมื่อตรวจสอบแล้วตัวอย่างต้องเป็นไปตามข้อ ๓.๖ จึงจะถือว่าเครื่องดีบุกรุ่นนั้น เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

๖.๓ เกณฑ์ตัดสิน

ตัวอย่างเครื่องดีบุกต้องเป็นไปตามข้อ ๖.๒.๑ ข้อ ๖.๒.๒ และข้อ ๖.๒.๓ ทุกข้อ จึงจะถือว่าเครื่องดีบุก รุ่นนั้นเป็นไปตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนนี้

๗. การทดสอบ

๗.๑ การทดสอบลักษณะทั่วไป ลวดลาย สี การประกอบด้วยวัสดุอื่น และการขีดเงา

๗.๑.๑ ให้แต่งตั้งคณะผู้ตรวจสอบ ประกอบด้วยผู้ที่มีความชำนาญในการตรวจสอบเครื่องดีบุกอย่างน้อย ๕ คน แต่ละคนจะแยกกันตรวจและให้คะแนนโดยอิสระ

๗.๑.๒ หลักเกณฑ์การให้คะแนน ให้เป็นไปตามตารางที่ ๑

ตารางที่ ๑ หลักเกณฑ์การให้คะแนน

(ข้อ ๗.๑.๒)

ลักษณะที่ตรวจสอบ	เกณฑ์ที่กำหนด	ระดับการตัดสิน (คะแนน)			
		ดีมาก	ดี	พอใช้	ต้องปรับปรุง
ลักษณะทั่วไป	ต้องมีรูปแบบ รูปทรง ที่เหมาะสม ประณีต สวยงาม ไม่บิดเบี้ยว เอน เอียง แตก ร้าว หรือทำให้เกิดอันตรายจากการใช้งาน การตัดต่อชิ้นงานต้องไม่เห็นรอยต่อที่ชัดเจน และไม่ทำให้ชิ้นงานขาดความแข็งแรง	๔	๓	๒	๑
ลวดลาย (ถ้ามี)	ต้องกลมกลืน ประณีต สวยงาม	๔	๓	๒	๑
สี (ถ้ามี)	ต้องสม่ำเสมอ ไม่ต่าง หลุด หรือ ลอก	๔	๓	๒	๑
การประกอบด้วยวัสดุอื่น (ถ้ามี)	ต้องเรียบร้อย ประณีต ติดแน่น คงทน				
การขีดเงา (ถ้ามี)	ต้องสม่ำเสมอ ไม่เห็นรอยขีดของ ตะไบหรือของกระดาษทรายที่เรียกว่า “รอยขนแมว”	๔	๓	๒	๑

๗.๒ การทดสอบปริมาณดีบุก

ให้ใช้วิธีวิเคราะห์ทางเคมีโดยทั่วไปหรือวิธีอื่นใดที่ให้ผลเทียบเท่า

๗.๓ การทดสอบการใช้งาน การบรรจุ และเครื่องหมายและฉลาก

ให้ตรวจพินิจ
